

RTU studiju kurss "Izvēles modulis "Valodas un runas traucējumi": Balss, runas ritma, tempa traucējumu novēršana pedagogiskajā procesā"

0R000 Rēzeknes akadēmija

Vispārējā informācija

Kods	RA0656
Nosaukums	Izvēles modulis "Valodas un runas traucējumi": Balss, runas ritma, tempa traucējumu novēršana pedagogiskajā procesā
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācībspēks	Mārīte Rozenfelde - Doktors, Asociētais profesors
Mācībspēks	Baiba Trinīte - Doktors, Profesors Aija Vindeče - Pasniedzējs
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 6.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Kurss paaugstina speciālā pedagoga kompetenci dažādu attīstības traucējumu novēršanas darbā sadarbībā ar atbalsta sistēmas speciālistiem/logopēdiem, sniedzot zināšanas un praktiskas darba iemaņas balss, runas ritma un tempa traucējumu gadījumos.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Mērķis: ir nodrošināt paaugstināt studējošo kompetenci speciālā pedagoga darbā, strādājot atbalsta komandā ar bērniem ar balss, runas ritma un tempa traucējumiem. Uzdevumi: Sniegt zināšanas par balss, runas ritma un tempa traucējumu izpēti vēsturi, balss veidošanās aparāta anatomiju un fizioloģiju, balss attīstību ontogēnēzē; sniegt zināšanas par balss traucējumu veidiem, noskaidrot novēršanas un profilakses iespējas; sniegt zināšanas par stostīšanās etioloģiju un patoģenēzi, stostīšanās attīstības stadijām un izpausmēm, pedagogiskajām iespējām novērst vai mazināt stostīšanos, ka arī nodarbības vadīšanas pamatprincipiem bērniem ar stostīšanos; sniegt zināšanas par runas tempa traucējumiem un to novēršanas iespējām; veidot prasmes sadarboties ar citiem speciālistiem traucējumu mazināšanai.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	Referāta izstrāde - Runas elpošanas attīstīšana bērniem ar runas ritma, tempa traucējumiem; Programma stostīšanās mazināšanai un novēršanai; Gatavošanā kolokvijiem, semināra nodarbībām u.c. praktiskajām nodarbībām; Praktisks darbs –gadījumu analīze. Pāru prezentācijas par sagatavoto protokolu plūstošas/neplūstošas runas novērtēšanai, protokola analīze. Programmas izveide stostīšanās mazināšanai. Gatavošanās pārbaudījumam.
Literatūra	1. Tūbele, S., (2019) Valodas traucējumu novēršana. - R.: RaKa. 2. Vīgante, R. (1999). Bērnu valodas traucējumu diagnosticēšana un valodas attīstības sekmēšana, Promocijas darbs pedagogijas doktora zinātniskā grāda iegūšanai, Rīga, LU. Pieejams : file:///C:/Users/acer/Downloads/Vigante_R_Bernu_valodas_traucejumu_diagnosticēšana_1999.pdf 3. Freizers M. „Kā atbrīvoties no stostīšanās nastas”, 2003. 4. Cukura A., Cukura- Akmene D. „Vispārējie vingrinājumi logoritmikā”, 2004. 5. Wanda G. Webb, Richard K. Adler Neurology for the Speech-Language Pathologist. Mew York: Mosby, Inc., 2008. 6. http://logopedi.lv/faili/tezes/1_starpt_zinatniskas_konferences_tezu_krajums.pdf 7. https://medicine.lv/raksti/stostisanas-simptomi-celoni-arstesana-421f3be43b 8. https://medicine.lv/raksti/stostisanas-simptomi-celoni-arstesana-421f3be43 9. https://medicine.lv/raksti/dizartrija-simptomi-celoni-arstesana-2290c04490
Nepieciešamās priekšzināšanas	Pamatzināšanas runas aparāta anatomijā, fizioloģijā, patoloģijā un runas traucējumu noteikšanā.

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienēs studijas		Nepilna laika neklātienēs studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
Balss un tās traucējumi: balss veidošanās aparāta anatomija un fizioloģija, balss attīstība ontogēnēzē, balss veidošanās akustiskie pamati, balss traucējumu cēloņi, balss funkcijas logopēdiskais novērtējums.	4	10	2	12
Balss traucējumu veidi: afonija, disfonija, fonastēnija. Balss traucējumu novēršana: elpošanas vingrinājumi, kakla un balsenes muskulatūru ietekmējošie vingrinājumi, balss vingrinājumi, vokālie vingrinājumi. Balss traucējumu profilakse: pareizas balss veidošanās tehnikas lietošana, balsij kaifīgu faktoru ierobežošana.	10	10	2	18
Runas tempa un ritma traucējumu, stostīšanās medicīniskas (bioloģiskais), psiholoģiskais un logopēdiskais aspekts mūsdienās. Stostīšanās etioloģija un patoģenēze. Pētniecība un aktuālās izpēti teorijas. Runas tempa un ritma traucējumu, stostīšanās medicīniskas (bioloģiskais), psiholoģiskais un logopēdiskais aspekts mūsdienās. Stostīšanās etioloģija un patoģenēze. Pētniecība un aktuālās izpēti teorijas.	10	10	4	16

Stostīšanās attīstības stadijas un izpausmes, attīstības stostīšanās, neirotikā stostīšanās, psihogēna stostīšanās, jauktas stostīšanās formas. Novērtēšanas protokols. Nodarbības vadīšanas pamatprincipi bērniem ar stostīšanos.	10	20	4	26
Praktiskas pedagoģiskās diagnostikas metodes, runas elpošanas attīstīšanas nepieciešamība vingrinājumu, paņēmieni kopums stostīšanās novēršanai.	10	10	4	16
Priekšnoteikumi un programma stostīšanās mazināšanai un novēršanai. Programmas 12 soļi, to apguves nosacījumi, metodes, Runas izvērtējuma kritēriji pēc 12 soļu programmas izpildes, salīdzināšanas rezultātu analīze. Pirmsbloka, bloka, pēcbloka korekcijas darbību secība.	10	10	4	16
Runas tempa traucējumi, to cēloņi, raksturojums - tahilālīja, bradilālīja, batarisms. Traucējumu diagnosticēšanas kompleksā, pedagoģiski – medicīniskā pieeja, simptomātika.	10	10	2	16
Logopēdu, vecāku, ārstu, skolotāju un citu speciālistu sadarbības nepieciešamība, formas runas tempa un ritma traucējumu gadījumā.	2	16	2	18
Kopā:	66	96	24	138

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
ZINĀŠANAS: - zināš balss, runas tempa un ritma traucējumu (tai skaitā stostīšanās) etioloģiju un patoģenēzi; - aprakstīs un spēs lietot noteiktas metodikas balss, runas ritma traucējumu, tai skaitā stostīšanās novēršanai.	Aktīva un rezultatīva līdzdalība lekcijās un praktiskajās nodarbībās. Referātu izstrādes vērtējums. Praktiska gadījuma analīze, teorētiskais pamatojums. Pāru prezentācijas par sagatavoto protokolu plūstošas/neplūstošas runas novērtēšanai vērtējums. Programmas izveides pašterapijai vērtējums.
PRASMES: - spēj atpazīt runas tempa un ritma traucējumus, logoneirozi. - spēj atpazīt balss, runas ritma un tempa traucējumus, meklēt risinājumus to mazināšanai, kopīgi sadarbojoties ar citiem speciālistiem (logopēds, psihologs); - spēj komunicēt un iekļaut skolēnus ar balss, runas ritma un tempa traucējumiem dažādos izglītības procesos, saskarsmē ar citiem skolēniem; - spēj demonstrēt profesionālās prasmes un emocionālo inteliģenci.	Aktīva un rezultatīva līdzdalība lekcijās un praktiskajās nodarbībās. Referātu izstrādes vērtējums. Praktiska gadījuma analīze, teorētiskais pamatojums. Pāru prezentācijas par sagatavoto protokolu plūstošas/neplūstošas runas novērtēšanai vērtējums. Programmas izveides pašterapijai vērtējums.
KOMPETENCE: - sadarbojoties ar speciālistiem, spēj plānot sava korekcijas darba virzienus, izvēlēties un pielietot piemērotākos darba paņēmienus.	Eksāmena atbildes vērtējums.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Referātu izstrāde un prezentācija.	30
Programma pašterapijai.	20
Praktiska gadījuma analīze, teorētiskais pamatojums.	20
Pāru prezentācija par sagatavoto protokolu plūstošas/neplūstošas runas novērtēšanai.	10
Aktīva un rezultatīva līdzdalība lekcijās un praktiskajās nodarbībās.	10
Eksāmens	10
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	6.0	33.0	33.0	0.0		*	